

Projektet BUFIPS – SLUTRAPPORT

(BUFIPS – Barn, Ungdom, Föräldrar, Invandrare, Psykisk Sjukdom/funktionsnedsättning)

Slutrapporten omfattar perioden 5 oktober 2009 till och med 31 oktober 2011.

Projektet BUFIPS påbörjade sin verksamhet den 5 oktober 2009. Detta startdatum meddelades till Länsstyrelsen i Stockholms Län, Enheten för Sociala frågor, samt Socialtjänstförvaltningen inom Stockholms stad. Slutrapporten omfattar perioden till och med 31 oktober 2011, då projektet avslutas.

Bakgrund

I Sverige beräknas antalet barn (0-18 år) till föräldrar som lider av psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder att vara ca 100 000. De löper en förhöjd risk för att själva drabbas av psykisk ohälsa i form av sjukdom, självmord och missbruk.

Källan är en verksamhet som drivs av Schizofreniförbundet med bidrag från socialnämnden i Stockholms Stad. Källan stödjer barn, tonåringar och föräldrar i familjer där en av föräldrarna lider av psykisk sjukdom och/eller psykiska funktionsnedsättningar.

Stödet sker genom tema strukturerade professionellt ledda grupper som träffas 10 gånger under en termin. Metoden som används i grupperna beskrivs i boken "Att utvecklas i grupp" som är skriven av Källans gruppleddare.

Inom Källans verksamhet framkom inför att projektet startade behov av och viljan att skraddarsy en grupp för barn (7-18 år), som lever i familjer där en förälder lider av psykisk sjukdom, och som på grund av föräldrar som migrerat till Sverige kan ha språk- och eller kulturbarriärer.

Projektet BUFIPS startades för att försöka erbjuda stöd för barn i sådana situationer.

Projektledare var Teresa Palm Berglund, Filosofi Licentiat, Legitimerad Psykoterapeut, med erfarenhet av verksamhetsledning på Källan och Rädda Barnen. Hon har även arbetat inom BUP, Studentpsykologmottagningen, SIDA, samt som konsult, handledare och föreläsare inom landstinget, socialtjänsten, Stockholms Universitet och frivilligorganisationer. Projektledaren har drivit projektet ensam.

Projektet

Målgrupp

Barn och tonåringar (7 till 18 år) i migrerade familjer, där en förälder drabbats av psykisk sjukdom och funktionsnedsättningar, som har kultur- eller språkbarriärer. Denna målgrupp är den enda grupp projektet BUFIPS har arbetat med under projektiden.

Ekonomi

Slutrapporten kommer att kompletteras med en ekonomisk redogörelse från Schizofreniförbundet gällande BUFIPS innan årsskiftet 2011/2012.

Projektaktiviteter

Projektledaren har arbetat med planering och genomförande av utåtriktat arbete som information, uppbyggande av kontaktnät, uppsökande verksamhet och motivation. Arbetet har i första hand inneburit information och motivation genom telefonsamtal och besök till skolor,

information och samarbete med socialtjänsten samt information och personliga telefonsamtal med BUP och andra aktörer för att uppsöka målgruppen.

För detta ändamål har projektledaren:

- distribuerat skriftlig information till olika instanser som kan omfattas av projektet,
- identifierat en del viktiga personer för verksamheten och etablerat kontakt med dessa,
- informerat Schizofreniförbundets styrelses arbetsgrupp och ordförande skriftligen och personligen,
- haft kontakt med socialtjänsten, skolan, vuxenpsykiatri och BUP, personligen, via e-post och telefon, och
- hållt motiverande samtal, personligen, via telefon och sms med föräldrar och barn.

Projektet försökte lyfta upp en grupp som ansågs som en ny grupp. Det har krävts en stor insats bland det professionella nätverket.

Det har bedrivits ett återkommande motivationsarbete och information har lämnats till barn och föräldrar.

Gruppverksamheten

Det visade sig vara mycket svårt att samla barn ur målgruppen för gruppverksamheten. Gruppen skulle bestå av minst fyra deltagare. Tre gruppöversök har gjorts under projektiden, varav bara en nästan lyckades fullföljas enligt metoden. Sammanlagt har BUFIPS haft kontakt med 22 barn/tonåringar.

De flesta som visade intresse av att delta i BUFIPS var barn i tonårsåldern. Därför organiserades det från början tre tonårsgrupper. I mars 2011 fanns endast två barn (7-12 år) som ville delta.

Grupp 1

En tonårsgrupp var planerad att starta under våren 2010 då det fanns sex sökande deltagare i åldern 13 till 16 år. Vid första mötestillfället var ingen närvarande. Alla sökande kontaktades flera gånger. Även socialsekreterarna, skolan samt sökandens föräldrar kontaktades. Fem ville delta och skulle komma till det andra mötet. Till andra gruppmöte kom en deltagare. Alla andra sökande kontaktades igen samt deras föräldrar och socialsekreterarna. Till det tredje gruppmötet kom en deltagare (samma som gången innan). Projektledaren som även var gruppleddare bestämde att vänta med gruppen tills det var mera stabilt med deltagarna.

En skolsköterska hjälpte två deltagare med samtal med föräldrarna för att barnen skulle få vara med i gruppverksamheten. Tre av deltagarna hade väldigt strikta tidsregler hemma men skolan tyckte att det var angeläget för dem att vara med i gruppen. Det bestämdes att de skulle delta på skoltid.

Projektledaren bestämde att BUFIPS tonårsgrupp med fyra deltagare skulle träffas tidiga eftermiddagar. Tre av deltagarna fick trots detta hoppa av på grund av ovilja till deltagande från förälder. Endast en person närvarade vid resterande möten.

Grupp 2

Den andra gruppen startade under hösten 2010. Gruppen bestod av 4 tonåringar. Socialsekreterare och en skolsköterska var mycket engagerade i rekryteringen av deltagarna och även behjälpliga på andra sätt så som att de följde med till lokalerna, ordnade SL kort och

såg till att tre av de fyra deltagarna kunde gå på skoltid. Denna grupp fullföljdes i princip enligt metod.

Grupp 3

En tredje tonårsgrupp var planerad att genomföras våren 2011. Det tog tid att rekrytera denna grupp på fyra tonåringar. Det var många telefonsamtal, personliga träffar, både med föräldrar och eventuella deltagare. När gruppen hade sitt första möte så var det bara en deltagare som kom. I kontakten med de andra framkom att två redan deltog i andra grupper och en fick en praktikplats som prioriterades. I denna grupp närvarade endast en person vid mötena.

Barngruppen

Barngruppen behövde ytterligare två deltagare. En grupp till behöver komma igång för att fullfölja BUFIPS ursprungliga plan. En barngrupp i åldern 7-12, skulle ge många ytterligare erfarenheter men den var mycket svår att rekrytera. På grund av ovanstående blev det ingen gruppverksamhet under våren 2011.

Antal deltagande/kvantitativ data

Nedan presenteras olika variabler gällande de 22 barn/tonåringar som BUFIPS har haft kontakt med under projektperioden.

Antal barn 4

Antal tonåringar 18

Antal flickor 10

Antal pojkar 12

Bakgrundsländer:

Somalia 6 barn, Eritrea 4 barn, Iran 4 barn, Serbien 3 barn, Kurdistan 1 barn, Chile 1 barn, Finland 2 barn, Kazakstan 1 barn.

Psykiska sjukdomar:

Schizofreni 7 föräldrar, Bipolär 9 föräldrar, allvarliga depressioner i samband med separationer och posttraumatiska reaktioner 4 föräldrar, självmord i samband med psykos 2 föräldrar.

Form av Boende:

Bor med hela familjen: 12 barn

Bor med far eller mor: 7 barn

Placerad av socialtjänsten: 3 barn

Anmäld till deltagande av:

Egen förälder 3 barn

Socialsekreterare 12 barn

BUP 2 barn

Skolsköterska 4 barn

Vuxenpsykiatri 1 barn

Metoderfarenheter

De teman man arbetat kring vid gruppmötena har varit följande.

- Alla barn växer i sin speciella familj

- Min förälder har drabbats av psykisk sjukdom. Vad är det?
- Psykiska funktionsnedsättningar hos förälder och barnens behov att kompensera och hjälpa
- Jag trivs i min familj ...
- Om känslor
- Det är bra för mig att få det stöd jag behöver.

Gruppledaren upplever att det var mycket man kunde hjälpa gruppdeltagarna med. De tog emot det som samtalades om, arbetade i gruppen med alla uppgifter och tog snabbt emot nya kunskaper. En positiv anda fanns i möten och en bra gruppdynamik.

Erfarenheter och reflektioner

Barn och tonåringar i familjer som går igenom en migrationsprocess på grund av invandring eller flyktingskap kan ha och även möta kultur- och språkbarriärer. Om en/båda föräldrarna lider av psykisk sjukdom kan dessa barriärer stärkas om barnet behöver stöd och sådant inte söks och tillgodoses. Ofta är barnen andra generation till traumatiserade föräldrar och kan behöva extra stöd i påfrestande livssituationer. Det är viktigt att barn och ungdomar får det stöd de behöver för att inte bli hindrade i en positiv utveckling. Tanken med ett projekt som BUFIPS var att erbjuda denna möjlighet av stöd.

Problem som uppstod under projektet var till största del rekryteringssvårigheter. Orsaken till detta kan bland annat vara att målgruppen var ny i sammanhanget och att många föräldrar inte var bekväma med att låta sina barn delta i gruppverksamheten.

Barn som växer upp i familjer där en förälder drabbats av psykisk sjukdom och med föräldrar som migrerar, saknar ofta ett naturligt nätverk som kan stödja dem i svåra situationer. Föräldrarna känner för det mesta inte samhället så barnen blir hänvisade till att de professionella som de möter orienterar dem såväl som deras föräldrar. Ett hinder är att stödet kan motarbetas då föräldern inte har vana och kunskaper av att använda sig av de resurser som finns och saknar förtroende för hjälpen barnen kan få.

Bland de professionella fanns svårigheten att hjälpa till att rekrytera målgruppen. Detta kan eventuellt förklaras av att målgruppen var en ny målgrupp, med både psykisk sjukdom/funktionsnedsättningar och migrationsproblematik.

Projektets fortlevnad

Projektet har avslutats den 31 oktober 2011 och kommer inte att överföras i ordinarie verksamhet då man inom projektet inte funnit lämpliga metoder för att nå målgruppen.

Underskrift

Datum:

2011-11-22

Namn:

Ariane Andersson

Sektionschef Organisations- och föreningsstöd
Socialförvaltningen

**Mall för projektrapportering förebyggande
arbete och tidiga insatser riktade till barn till
missbrukare m fl**

**Projektrapportering angående gruppstöd för mammor som
har utsatts för våld i nära relation.**

Hur har resurserna använts?

Projektet Mammagrupper på Ersta fristad startade 2009-09-01 efter att det beviljats 270 000 kr från länsstyrelsen i Stockholms län. 2010-06-10 beviljades projektet fortsatta medel om 330 000 kr. Sammanlagt har projekt Mammagrupper på Ersta Fristad beviljats 600 000 kr för perioden 2009-09-01 – 2011-08-31.

De beviljade medlen har använts till att betala lönerna för två halvtidsanställda mammagrupperledare.

Projektet har innefattat gruppstöd till mammor vars barn går i traumabehandling på Ersta fristad. Gruppstödet för mammorna pågår parallellt med att barnen går i gruppbehandling. För att uppnå bästa effekt för barnen i deras gruppbehandling har Ersta fristad ansett det nödvändigt att även mammorna ska ha fått gå i parallella gruppsamtal. Detta för att mammorna behöver få kunskap och förståelse för vad barnen gör i sin grupp och hur barnen kan reagera på sin behandling. Mammorna behöver även få stöd i sin föräldraroll och en ökad förståelse av hur de själva, deras barn och relationen dem emellan har påverkats av det våld som de har utsatts för av barnens pappa eller styvpappa. För gruppverksamheten för mammorna ansvarar två gruppleddare anställda halvtid. Arbetet sker i Ersta fristads befintliga lokaler.

Målgruppen är mammorna till de barn som går i traumabehandling på Ersta fristad. Mammorna har själva utsatts för våld i nära relation, av barnens pappa eller styvpappa.

Under perioden 090901-110831 har Ersta fristad genomfört 6 olika grupper för mamma och barn. Barnens åldrar har varit mellan 3 och 12 år. Varje gruppbehandling har omfattat mellan 12-16 gruppsammankomster utöver enskilda inledande och avslutande samtal för mammorna. Sammanlagt har 19 mammor deltagit.

Utöver detta har ett antal mammor gått i individuella samtal parallellt med deras barns enskilda behandlingar. Det har varit en lösning när det inte har funnits

Datum
2011-11-08

Beteckning

någon grupp som har passerat åldersmässigt för barnet, eller när det har varit andra skäl som gjort att Ersta fristad har valt att ge mamma och barn en individuell behandling. De båda har kommit tillsammans och mamman har gått i samtal hos mammabehandlaren och barnet har gått hos barnbehandlaren. Det är sammanlagt 14 mammor som har gått i individuella samtal parallellt med deras barns individuella behandling. Antalen samtal har varierat mellan 3 till 15 gånger.

Har målet/målen med projektet uppnåtts?

Målsättningen med projektet var att mammorna ska få möjlighet att följa barnen i den process de genomgår när de deltar i barngrupperna samt att mamman ska få hjälp och stöd i sin föräldraroll.

Mammorna har under gruppstödet, enligt gruppledarna, fått en bättre förståelse för konsekvenserna av att ha varit våldsutsatt. De har även fått en ökad förståelse om barnens utveckling samt hur de har påverkats av det våld som de har upplevt. Mammorna har till viss del fått en bättre relation/samspel med sina barn. Det har under projektperioden dock blivit allt tydligare för gruppledarna hur skadad relationen mamma-barn har blivit på grund av det våld som de har utsatts för. Utifrån det anser Ersta fristad att den traumabearbetande gruppbehandlingen borde byggas på med en samspelsbehandling för varje enskilt mamma-barn-par.

Resultatredovisning/hur har metoden/metoderna fungerat

Positiva effekter av gruppstödet för mammorna har bland annat varit en ökad förståelse av hur de själva, deras barn och relationen till deras barn har påverkats negativt av det våld som de har upplevt från pappa eller styvpappa. Detta är något som kan minska mammornas känsla av skuld och skam. Mammorna kan även uppge att de inte känner sig lika oroliga inför deras barns framtid, att de har fått mer framtidshopp. Mammorna uttrycker även att de kan möta barnen bättre utifrån barnens behov av trygghet, struktur, förutsägbarhet och gränser.

Det har enligt Ersta Fristad blivit tydligt under den traumabearbetande behandlingen att relationen mellan mamma och barn är komplicerad. När barnet blir tryggare och uttrycker sina svårigheter och känslor på nya sätt så kan det för flertalet av mammorna bli en ny slags belastning där Ersta fristad ser att de behöver en mer konkret hjälp med samspelet med sitt barn.

Hinder i projektet har främst rört frågan om pappors medgivande till behandling när föräldrarna har gemensam vårdnad. Får inte barnet medgivande kan inte heller mamma delta i gruppstöd eftersom det bygger på att barnet går i behandling hos Ersta. Ett annat hinder är när papporna inte går med på att minska på eller helt upphöra med umgänget under tiden som behandling pågår. Ersta fristads erfarenhet är att barnets umgänge med den person som har utsatt mamma och barn

Datum
2011-11-08

Beteckning

för våld försvårar, i det närmaste omöjliggör, för barnet och därigenom mamma att tillgodogöra sig gruppstödet.

En annan erfarenhet Ersta fristad har gjort och som nämns ovan är att relationen/samspelet mellan mamma och barn har tagit sådan skada av det våld de har upplevt och att detta är något som man behöver arbeta vidare med utöver det gruppstöd som ges till mammorna. Ersta fristad bedömer att flera av mammorna behöver en utökad behandlingsinsats som är fokuserad kring mamman och barnets relation och samspel.

Mammorna har överlag i de enskilda utvärderande/avslutande samtalen uttryckt en hög grad av nöjdhet med behandlingsinsatsen och bemötandet från Ersta fristad. Men Ersta fristad anser det dock det vara av stor vikt att få gruppbehandlingsmetoderna externt utvärderade. Detta utvärderingsarbete har beviljats medel från länsstyrelsen men påbörjats under 2011 och kommer således att avrapporteras vid senare tillfälle.

Projektets fortlevnad

Projektets fortsätter parallellt med Erstas barngrupper. Projektet har beviljats medel från länsstyrelsen i Stockholms län för år 2011 inom ramen för satsningen utvecklingsmedlen för att stärka stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Underskrift

Datum: 2011-11-22

Namn:

Ariane Andersson
Sektionschef Organisations- och föreningsstöd
Socialförvaltningen